

CÍSAŘOVNA ALŽBĚTA.

Román od Viléma Boroše.

"Zvítězil jsem!" zachvěl se kníže Dupuy. "Zuffčí tygr jest zkrocen, ale zápasť se životem a rovnováha duše jeho jest ztracena. Rychle pro lékaře! Dám ho odtud odvéztí, musím se ho zbavit. Zu zana vrátí se sem a hrabě Leval, šlepný, raněný, byl by nám v cestě." Dupuy vyšel z komnaty. "Barde!" zvolal kníže. "Tu jsem," odvětil hledaný. "Co děláš?" "Spím." "Kde?" "Pod stolem." Bard roztáhl se pohodlně na koberci u stolu. "Pil tolik, že byl líný odebrati se do postele." "Nemáme ani jediného sluhu?" tázal se kníže. "Žádného. Všichni nás zde opustili. Co chceš?" "Poslati pro lékaře." "Proč?" "Hrabě Leval jest postřelen." Bard se usmál. "A šliť!" dodal kníže. "Buď rád!" "Jak můžeš tak mluvit!" Bard se zvedl se země a posadil se opět u stolu. "S hlavou střízlivou bych nikdy nesvolil, abys jeho dceru pojal za choť." "Přivedu sem lékaře." "Nedělej to!" "Hrabě snad těžce je raněn." "Máš Zuzanu rád?" "Na to nemusíš se snad již ani ptáti." "Pak zavfeme tedy do některé sednice pana hraběte Levala a ty si vezmi jeho dceru, sice—dozví-li se o tvém dnešním činu—nikdy tvoji nebude." "Já že mám hraběte zavříti?" "Slyšeli jsme již tisíckrát, že cíl posvěcuje prostředky. Jsem opilý, ale ručím ti svým slovem, že na něho dám několik měsíců pozor. Ty zatím můžeš býti blažen se Zuzanou." "Já že bych měl hraběte ukrýti?" váhal kníže nerozhodně. "Mám ho zavříti, ukrýti?" opakoval Bard posměšně. "O tom nemusíš tuze uvažovati. Postavení jest přece jasné! Hrabě šliť a tys ho poranil. Bude-li zdrav a na svobodě, bude ti jen škoditi. A zavřeš-li ho, co se ti může státi? Nic!... Nežli vše vyjde na jevo, budeš zetěm hraběte a rodina jeho tě nebude moci pronásledovati." Dupuy váhal. Rozmýšlel se ještě. Posléze však podal ruku Bardovi a požádal ho, aby dal pozor na hraběte Levala. Dupuy ponechal tuto věc úplně Bardovi. Když se o tom dohodli, posadil se kníže vedle Barda a smutně pravil: "Proč jen tolik piješ, Barde? Jak rád bych ti svědčil ještě i jiné věci!" "Tato výčitka se mne netýče, Dupuyi. Tys byl střízlivý a zmocnil se tě. Já piji a přece mne ne odsoudili na smrt, dovedl jsem se zachrániti. Jenom mluv směle, tvůj přítel Bard ti stojí s radostí k službám." "Co myslíš, mohu po tom, co se stalo, zůstat zde ve svém paláci? Vždyť teď již ví celá země, že jsem také králem žebráků." "Palác náleží tobě, sem vkročí jen ten, koho sem chceš vpustiti." "Ano, ale přece... Mohl bych sem přivésti Zuzanu jako svou paní?" "Proč ne? Co je komu po tom, že jsi si žebratou opatřil své jmění? Já na tvém místě zůstal bych tady, ale nestýkal bych se se světem."

"Což je možno v paláci mém tomu se vyhnutí? Tomu nevěřím! Nemyslím, že by to bylo možno! Soudruzi a stoupeni moji budou mne volati a já jsem již syt takového stranictví." "Chceš-li se již pro ženu oddíci svých stoupenů, pak můžeš zde ve svém paláci žíti jako poustevník. Ostatně dlejší, jak sám uznáš." "Kam dáme Levala?" "Na takové místo, odkud nikdo neuslyší jeho křik. Jenom mně důvěřuj, já již najdu pro něho dobré místo." "Musím si naléztí spolehlivého sluhu." "Takových dostaneš dost ve sprostředkovacích ústavech. Jest třeba jen tam dojíti." "Já bych rád viděl v paláci spolehlivou ženu." "Přiveď si Euženii." "Ta nepůjde." "A přece by se nám dobře hodila." "Půjdu k ní, požádám jí." "Jenomže je otázkou, bude-li s tebou vůbec mluvit. I ona ví, že jsi králem lůzy." "Euzenie jest nadmíru chudobná." "Chudá děvčata jsou v podobných záležitostech hrdějši než bohatá. Ale přes to zkus a promluv s ní." * * * * * Nazejtří odebral se Dupuy vyhledat Euženii. V studentské čtvrti záhy ji vynašel. Pověstná grizetta, jež noci trávila ve společnosti velkých páňů pařížských v "Růžové síni" vařila právě, když kníže k ní přišel. Nebyla ani uvedena do rozpaků. Tváře její byly červené od žáru plotny, rukávy měla vyhrnuty, před sebou měla bílou zástěrku a na hlavě hedvábný malý šáteček. Dupuy překvapeně na ni pohlížel. "Takto jsi opravdu sličnou!" zvolal kníže beze všeho lichocení. "Ah, to jste vy, kníže?" zakotkala Euzenie. "Čeho si přejete u mne?" "Přišel jsem vás prositi." "Mne—chudou?" "Palác můj jest prázdný, všechno služebnictvo mne opustilo; časopisy velice roztrousily mé jméno." "Jest to tedy skutečně pravda, že jste králem pařížských žebráků, pane kníže?" "Byl jsem jsem, Euzenie." "Ani bych tomu nebyla uvěřila. Hle, hle, jaký vy jste podivín!" "Pojš se mnou." "Kam?" "Do mého paláce. Povedeš mně domácnost, než si přivedu paní." "Chystáte se ku svatbě?" "Nevyhýbej se odpovědi. Půjdeš?" "Půjdu, ale mám své podmínky!" "Jaké?" "Mohu si vzíti s sebou svou matku a své sourozence?" "Svoluji k tomu." "A ještě něco!" "Nuže?" "Budete mne považovati pouze za svou hospodynii." "Ano, jenom za hospodynii." "Nikdy nesmí vás napadnouti, abyste mne pronásledoval svou láskou!" "Dobrá." "Kdy mám se odstěhovati?" "Teď hned, ano, ihned." "Ale bez "Růžové síně" nemohu býti živa." "Budeš tam moci jíti každého večera, ačkoli ti toho třeba nebude."

"Ale moje krev po tom touží, abych tam byla, kníže." "Ruku s to, že přijímáš vedení mé domácnosti." "Tu jest." Dupuy stiskl jemnou ručku sličné Euzenie. Sličná grizetta odstěhovala se ještě téhož dne se svou matkou a se svými sourozenci do paláce Dupuyova. Dupuy byl nyní zvědav na zprávy z Brusselu. Rád by věděl, kdy se vrátí paní Levalová se svými dětmi do Paříže. V pařížském obydlí hraběcímu mu řekl, že je čekají ve dvou—třech dnech. Dupuy každodenně docházel se vyptat a když konečně určitě se dověděl dobu příjezdu, vyšel na nádraží a čekal na vlak, přijíždějící z Brusselu. Dlouho očekávaný vlak přijel a přivezl hraběnkou Levalovou, Armandu, Klarissu a také Zuzanu. Se srdcem plným radosti kvapil přibývalím vstříc, aby byl prvním, kdo je v Paříži pozdraví. "Co víte o mém choti?" tázala se paní Levalová. "Naposled jsem se s ním setkal v Bruselu," odpověděl Dupuy poněkud zmateně. "Ale z Brusselu již odešel." "Neviděl jsem ho. Do Paříže se sotva vrátil." Hrabě Armand řekl knížeti tato slova: "Rád bych vám řekl něco velice důležitého. Raďte nás laskavě dnes večer navštívit." "Přijdu zcela určitě," odpověděl Dupuy. Večer skutečně objevil se přesně v obydlí Levalových. Vyjma starého hraběte byla celá rodina pohromadě. Hrabě Armand nabídl knížeti kteslo a vážným, slavnostním hlasem pravil: "Nemíuvil jsem ještě se sestrou Zuzanou, co cítí k vám po tom, co se v Bruselu přihodilo. Jste těžce kompromittován, kníže. Vyšlo o vás na jevo, že jste členem trestné společnosti a že jste obyčejným žebrákem. I kdyby vás sestra Zuzana sebe více milovala a třeba že já s radostí jsem pozoroval vaši náklonnost, přece po tom, co se přihodilo, nemohu k tomu připustiti, abyste i nadál byl ve spojení se Zuzanou... Byl jsem ráno u jeho veličenstva belgického krále prosit o milost pro vás, ale sestru svou vám dáti nemohu, k tomu nemohu svoliti." Kníže pohlížel zasmušle před sebe, kdežto na líčcích Zuzaniných vzplanul žhavý rumělec. Milovalať knížete—milovala ho nesmírně! Slovům bratrovým však nemohla odporovati. Sklonila hlavu k prsoum a zamikle čekala, co bude dále. Hraběnka Levalová také se ozvala. "Stálo nás mnoho obětí, mnoho, ano, velmi mnoho utrpení," pravila paní hraběnka, "abychom si získali opět milost a přzeň vídeňského dvora. Připraviti se o ni nesmíme. Také já bych vás byla přijala s radostí za svého zetě, ale s nepřítelům společností, s útočným nemůže moje dceru v sňatek vejíti. Věřte mně, kníže, že jste nás připravil o velikou radost, o nové naděje, a mne bolí, že vás musím odmítnouti." "Co jsem učinil, vykonal jsem pro komtesso Zuzanu." "Vím o tom." "A přece?" "Přece musíme známost svou přerušiti, protože vyšlo brusselským vyšetřováním na jevo, že jste... ." "Nejsem již tím, čím jsem byl. Nemám již ani jediného přítele nebo soudruha." "Ale jméno vaše jest pokáleno, kníže, a to postačí." Dupuy obrátil se k dívce.

"A vy, komtesso Zuzano—co tomu říkáte?" "Mou povinností jest poslechnouti mého bratra a matku, kníže." "Tedy mne odmítáte?" "Bůh vidí mou duši, že vás miluji. Dokázala jsem vám to též i skutkem. Byla jsem prositi o váš život, kníže. Ale mně je rozkazem vše, co si moje matka přeje." "Slíbují vám, že odjedeme z Paříže. Odjedeme do nového dílu světa, kde budeme moci s mým velikým jménem nový život počítí." "Otažte se mé matky nebo hraběte Armanda," odpověděla mu dívka smutně. Armand i Levalová vrtěli hlavami. "Zuzanino místo jest doma ve vlasti, nemůžeme vám ji dáti, ne, ne, nikdy!" "Musím se tedy vpraviti do vůle osudu," odpověděl Dupuy hluboce, sklíčeně. "Lásku svou zaplatím bolestí. Za mou sebevědomost a onu obrovskou vůli, že jsem nezahynul, ale žebratou počal život nový, jest mým podílem odstrčení a zapuzení. Jsem tedy člověk zničený, protože jsem žebral a protože jsem se chtěl pomstíti tomu, kdo Zuzanu potupil. Neptám se, proč si toho zaslужuji. Odcházím bez hněvu a bez nenávisti a přeji si z celého srdce, abyste nikdy, nikdy neměli příčinu litovati tohoto odmítnutí." Zuzana stěžl držela se slzí. Na smrt bídá seděla u okna a rozčileně si pohrávala listím květů na okně. Dupuy chystal se k odchodu. Poklonil se zdvořile a volnými kroky zaměřil k Zuzaně. Stanul před ní a vzal ji za ruku. "Dovolte, abych naposledy směl políbíti tuto ruku, která otevřela mně dvěte žaláře," pravil stísně svým hlasem a přitiskl pravici Zuzaninu ke rtům. Dívka tiše zavzlykla. "Oh, můj Bože," zachvěla se v pláči, "proč jen musím tolik trpěti!" "Zuzano," šeptal Dupuy tiše, aby ho jen dívka slyšela. "Musím s vámi mluvit, sice provedu něco hrozného." "Čekajte mne." "Kdy?" "Ráno." "Kde?" "U vás." "Děkuji vám." Dupuy uklonil se ještě jednou před rodinou a sklíčeně odcházel. Doma v paláci vyšla mu Euzenie s úsměvem vstříc. "Všecko je v pořádku, již jsem i sluby přijala," pravila vesele. "Dobrá, dobrá," odpověděl kníže. "Jsi hodné děvče, věděl jsem, že ti mohu můj dům světiti." V duchu pak si myslil, že nepotřebuje již ani Euzenie ani ostatního služebnictva. Bez Zuzany v Paříži nezástane. Odejde odtud, někde do světa, kde není znám a kde po třetí bude moci počítí nový život.

KAPITOLA 50. Osudné jitro.

V paláci Dupuyově vše spoilo spánkem spravedlivých. Jen majitel paláce bděl. Kníže uzavřel se ve svém pokoji a roval své listiny; dopisy házel do krby, aby shořely, a řádky rovnal si do příručního kufříku. Když ho práce tato unavila, posadil se do křesla a zadíval se do vzduchu. Díval se před sebe, do vzduchu, který byl stejně prázdný jako jeho duše. "Po třetí počítí nový život není malou úlohou!" pravil, jakoby sám s sebou rozhloval. "Po druhé jsem ještě měl dost slů, dost vůle, byl jsem mladý a snaživý. Ale teď?... Kam mám jíti se srdcem zabitým, s duší lhostejnou—a čeho se mám chopiti?... Mám jezdití světem, aby mně čas

utekl?... Abych rychleji dospěl k přístavu smrti?... Tot' k smichu! Znám přece i cestu nejbližší: kuli do hlavy a budu rázem v říši smrti!... Ráno snad spatřím Zuzanu... Chci jí říci, aby se mnou uprchla!... Vždyť i její matka uprchla s jejím otcem do světa! Miluje li mne, učiní to. Budu jí přísahati, že ji budu opatrovati jako vzácný květ, pokud nebude mne oddáni. Ano, ano, to jí chci říci!" Dupuy však hned zavřel hlavou. "Ne! To nemohu učiniti!... Kletba rodiny by mne provázela a také nevim, měl li bych dosti síly k tomu, abych přisazoval své dostátí! Všecka krev ve mně vře, když si na ni vzpomenu! Proč pálm tyto kupy psaní? Proč přemýšlím, kam mám se odebrat, abych hledal zapomenutí a nový život?... Kuli! Kuli! A hned bude mé rozbořené srdce klidné.... ." Zatím mljela noc. Král pařížské lůzy seděl bez pohnutí v křesle. Srdce mu prudce bušilo, myšlenky jeho se honily, celý život jeho se mu v malé chvíli zjevil před očima. Kolkoem bylo ticho jako v hrobě. Vnitřek paláce byl hezký. Palác sám byl jako vymřelý. Na ulici jen noční vítr občas zarachotil se sklem ve svítlnách. Za dlouhou chvíli hrčel kolem kočár a pak zase všecko utichlo a umiklo. V tom venku něco zarachotilo. Na obloze objevil se první červenek. "Jakoby vrata v paláci se přirazila!" pravil Dupuy a zamrazilo ho po zádech. Měl pocit takový, jako by se bál přístí chvíle. A zase tiše poslouchal. Po malé chvíli otevřely se v paláci dvěte u pokoje. Pak se blížily tiché kroky. Někdo stanul před dvěti, tiše zatřepal a stiskl kliku. Dupuy se zvedl. Údy mu vypovídaly službu. Mrazilo ho po celém těle. Klopýtajíc, přistoupil ku dveřim a šeptem se ptal: "Kdo to?" "Ale odpovědi nedostal. Tázal se tedy hlasitěji: "Kdo to?" "Já, Euzenie," odpověděl mu šeptem hlas za dvěti. Dupuy třesoucí se rukou otevřel dvěte. Dvěte se otevřely a na prahu objevila se Euzenie se Zuzanou. Kníže Dupuy ztrnule stanul uprostřed pokoje. Zuzana klesla na stoličku. Euzenie se vrátila. Zuzana si vzdychla a zvedla se náhle, jakoby proctla ze sna. Rozhlížela se překvapeně po pokoji. "Nebojte se, Zuzano," pravil Dupuy plný něžnosti. "Prosím vás na koleno, milujte mne! Sepjatýma rukama vás prosím, neodvrhujte mne od sebe! Nemohu bez vás žít, bez vás nemá pro mne všechno mé bohatství žádnou cenu! Dám se oddati a pak usmířme vaši rodinu!... Pohlédte, jak klečím před vámi v prachu... Máte-li srdce, políchte mne, nedbejte o svět.... ." Zuzana se zachvěla. Teď teprve poznala velikost svého kroku. Neměla nikdy svolovati k tomuto raanému dostaveníčku! "Milovala jsem vás, Dupuyi, měla jsem vás ráda," odpověděla mu dívka chvějícím se hlasem. "Ale takové pohany bych nedovedla přezítí." "Čím jsem vás pohanil?" otázal se Dupuy bojezně. "Že vás zbožňuji? Či snad tím, že v prachu před vámi klečím? Tím, že vám nabízím své srdce, své jmění, celý svůj život?... Tím, že prosím,